

До Председателя на Научно жури,
Определено със заповед № Р-109-121 / 16.02.2023 на
Ректора на Медицински университет - Варна

РЕЦЕНЗИЯ

*от проф. д-р Жасмина Михайлова Миланова, д.м.
Началник Клиника по медицинска онкология към
Катедра „Хематология, онкология, патология и радиобиология“,
Военномедицинска академия, София*

Относно: дисертационния труд на тема: „Влияние на разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център върху резултатите от лечението на белодробен карцином“ на докторанта редовна форма на обучение д-р Теодорика Виталинова Панайотова, за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина и специалност “Онкология“, шифър 03.01.46.

Научен ръководител: доц. д-р Николай Владимиров Цонев, д.м.

I. Административна оценка

Д-р Теодорика Виталинова Панайотова, лекар-специализант в Клиника по медицинска онкология към УМБАЛ „Света Марина“ – Варна, Катедра по „Онкология“ към МУ Варна, е зачислена в редовна форма на докторантура на 31.01.2020 г. с тема „Влияние на

разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център върху резултатите от лечението на белодробен карцином“ - научен ръководител: доц. д-р Николай Владимиров Цонев, д.м., със заповед № Р-109-73 / 31.01.2020 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

С решение на Катедрен съвет на Катедра по Онкология – МУ Варна, Факултет Медицина – Протокол 81 / 06.02.2023 г. научният труд на д-р Теодорика Панайотова „Влияние на разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център върху резултатите от лечението на белодробен карцином“ е одобрен и предложен за отчисляване с право на защита. Със заповед № Р 109-121 / 16.02.2023 г. на Ректора на МУ – Варна е отчислена с право на защита, насочена е за официална защита на дисертационния труд и е избрано пет-членно научно жури.

II. Кратки биографични данни

Д-р Теодорика Виталинова Панайотова завършва средно образование в ГПЧЕ „Йоан Екзарх“ – гр. Варна с профил немски и английски език. По време на обучението си като студент по медицина работи като доброволец в Клиника по медицинска онкология към УМБАЛ „Света Марина“ – Варна. През 2018 г. се дипломира с отличие като лекар в Медицински университет – Варна. През октомври 2018 г. започва работа като лекар-специализант в Клиника по Медицинска Онкология към УМБАЛ „Света Марина“ – Варна и като хоноруван асистент в Катедра „Пропедевтика на вътрешните болести“ към МУ – Варна. През 2019 г. е назначена като редовен асистент в същата катедра. От 2020 г. е преназначена със сформиранието на Катедра „Онкология“. От януари 2020 г. е докторант редовна форма на обучение към Катедра „Онкология“.

Д-р Панайотова е автор на 8 пълнотекстови публикации, две от които в списание с импакт фактор. Има 4 участия с абстракт, публикувани в Journal of Clinical Oncology и Annals of Oncology.

III. Оценка на дисертационния труд

1. Актуалност на темата

Научният труд е фокусиран върху изключително голяма кохорта, обхващаща пациенти с хистологично верифициран белодробен карцином. По данни на GLOBOCAN 2020,

новорегистрираните случаи на белодробен карцином за 2020 година са 19,3 милиона, а смъртните почти 10 милиона. Белодробният карцином се утвърждава като най-често диагностицираното онкологично заболяване след карцинома на гърда при жените. Що се отнася до смъртността, белодробният карцином заема лидерска позиция. Математически анализи сочат, че през 2050 година пациентите с новооткрит белодробен карцином ще достигнат 3,8 милиона годишно.

Мащабните размери на заболяемостта и смъртността от белодробен карцином говорят, че това е не просто един чисто медицински проблем, а такъв със социално значение. Продължителната инвалидизация, нуждата от скъпоструващи медикаменти и модерна апаратура изправят здравната система пред необходимостта от целенасочено разработване на нови лекарствени молекули, съвременни методи за скрининг и диагностика, както и търсене на фактори с предиктивна и прогностична роля, които биха спомогнали за по-добър отговор към приложената терапия. Грижата за пациенти с онкологични заболявания има много комплексен характер, който се отразява както в участието на много специалисти в диагностиката и лечението на самото заболяване (хирурзи, патолози, онколози и др.), така и в индивидуалните особености на пациента (социален статус, коморбидност, отношение към собствената болест и др.). Изправени пред предизвикателството да взимат под внимание голям брой фактори при изграждане на терапевтичен план, медицинските специалисти лесно биха пренебрегнали фактори от „второстепенно значение“, какъвто е отдалечеността на пациента от лечебното заведение. Това от своя страна би довело до непридържане към предписания режим, несвоевременна адекватна медицинска помощ и в крайна сметка – намалена ефективност на терапията. В този аспект, предложения дисертационен труд обследва връзката между времето за пътуване и разстоянието до онкологичния център и преживяемостта на пациенти с белодробен карцином. Установено е, че по-голямата отдалеченост корелира с по-лоша преживяемост. Разпознаването на времето и разстоянието като фактори с прогностично значение, е първа стъпка в елиминиране на тяхното влияние и подобряване на грижата за онкологични пациенти.

2. Обща характеристика на труда

Дисертационният труд е оформен и изграден в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, а именно - разработен е на 118 страници, от които: „Въведение“ – 2 страници, „Литературен обзор“ – 58 страници, „Цел и задачи на изследването“ – 1 страница, „Хипотези“ – 2 страници, „Материали и методи“ – 1 страница, „Резултати“ – 9 страници, „Дискусия“ – 10 страници, „Заклучение“ – 3 страници, „Изводи“ – 1 страница, „Приноси на научния труд“ – 1 страница, „Научни публикации и съобщения свързани с дисертационния труд“ – 3 страници. Дисертацията е онагледена с 6 таблици и 15 фигури. Библиографията включва 259 заглавия, от които 1 на кирилица и 258 на латиница.

3. Цел и задачи

Целта на дисертационния труд е точно формулирана, конкретна и постижима:

„Да се обследва влиянието на разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център върху резултатите от лечението на белодробен карцином.“

Поставените 9 задачи са логично обвързани с целта и дават основание да се приеме, че при спазване на съответните методологични условия, ще бъдат успешно решени и ще послужат за формулиране на изводи, подкрепящи първоначалната хипотеза на автора.

4. Методика на проучването

- Осъществен е ретроспективен неинтервенционален едноцентров анализ сред 9240 пациенти, които са провели лечение по повод белодробен карцином в Отделение по медицинска онкология - Комплексен онкологичен център – Пловдив;
- Изследването обхваща периода 2005 г. до 2020 г.;
- Дефинирани са строго определени включващи и изключващи критерии, позволяващи селекция на необходимата пациентска кохорта;
- Статистическият дизайн и анализ е конкретно и ясно описан.

5. Резултати

Получените резултати от анализа са оригинални по своята същност и са резултат от изследователската дейност на докторанта. Резултатите са представени в два обособени подраздела:

- Deskриптивен анализ на изследваната пациентска група;
- Корелативен анализ между разстоянието и времето за достигане до онкологичния център и общата преживяемост

Резултатите са онагледени в таблици и графики, включващи акуратно описание на използвания статистически анализ и степента на статистическа значимост. Изписването им отговаря напълно на стандартните изисквания към дисертационния труд.

6. Оценка на дисертационния труд и приносите

Докторантът д-р Теодорика Панайотова е представил изводите и приносите в отделни раздели, като е формулирал 7 извода. С по-голямо значение са следните от тях:

- Общата преживяемост в изследваната популация пациенти е значително по-ниска с увеличаване на разстоянието до онкологичния център;
- Общата преживяемост е значително по-ниска с увеличаване на времето, необходимо за стигане до онкологичния център;
- Мъжкият пол корелира със значително завишен риск от по-лоша преживяемост;
- Възраст над ≥ 64 години корелира със завишен риск от по-лоша преживяемост.

По-значими приноси:

- За първи път в световен мащаб се доказва връзка между разстоянието до онкологичния център и преживяемостта на пациенти с белодробен карцином с помощта на ретроспективен анализ, базиран на толкова голяма кохорта от пациенти;
- За първи път в световен мащаб се доказва връзка между времето за пътуване до онкологичния център и преживяемостта на пациенти с белодробен карцином с помощта на ретроспективен анализ, базиран на толкова обхватна пациентска популация;
- За първи път в България се извършва толкова мащабен анализ на пациенти с белодробен карцином, фокусиран върху доказване прогностичната роля на разстоянието и времето;

- За първи път в България се търсят корелации между клинично - патологични характеристики на пациенти с доказан белодробен карцином и разстоянието до онкологичния център;
- За първи път в България обследва връзката между различни клинично - патологични характеристики на пациенти с белодробен карцином и времето за пътуване до онкологичния център.

IV. Научна продукция

Научната продукция на кандидата, свързана с темата на дисертационния труд, включва 6 публикации. Една от тях е в международно издание с импакт фактор. Докторантът има едно участие с представяне на резултатите от дисертационния труд на международен форум.

V. Заключение

Дисертационния труд на д-р Теодорика Панайотова представлява задълбочено, обхватно и значимо изследване на *„Влияние на разстоянието и времето за пътуване до онкологичния център върху резултатите от лечението на белодробен карцином“*. Дизайнът на проучването има съответната научна обосновка, освен това е ясен и добре структуриран. Научните методи са валидни и добре разяснени.

В качеството си на член на Научното жури считам, че представената научна разработка е актуална, прецизно изградена и с принос не само от научно естество, но и от практическо такова за реалната клинична дейност. Оценката ми се базира на съдържанието на дисертационния труд, в който докторантът доказва овладяване методологията на научното изследване и задълбочено познание върху проблема, както и готовност за имплементиране в ежедневната практика. Всичко това ми дава основание с пълна убеденост да предложа на членовете на научното жури да гласуват положително за придобиване на научна и образователна степен „ДОКТОР“ по научна специалност „Онкология“ на д-р Теодорика Панайотова.

С уважение:

/проф. д-р Жасмина Михайлова, д.м./